

pojednávají o uprchlících a jich vydávání; není stanovena povinnost vydati druhému státu jeho uprchlíky.

Zcela jinak jsou budovány smlouvy vasalské. V nich převládá zájem hettitského panovníka, ač vasal není tu snížen na úroveň nevelnickou. V podstatě jde o povinnost k ochraně a věrnosti. Z té pak vyplývají pro vasala jednak závazky negativní (nikdy neválčiti s panovníkem, nevésti zahraničních styků, nerozšiřovati svého území, strpěti hettitské posádky v zemi, neprozrazovati svěřených stát. tajemství atd.), jednak pozitivní (účastniti se boje a pomáhati panovníkovi, býti uctivým k dynastii, oznámiti vzpoury a vpády), povinnost platiti určitý tribut a dostaviti se ku dvoru panovníkovu, kde rovněž se vyřizovaly spory mezi vasaly. Vasal má naproti tomu nárok na ochranu před vnějším nepřítelem a má zajištěno právo nástupní pro potomstvo.

Zavěrečnou kapitolu své publikace věnuje autor otázce sankcí smluv a době jich platnosti. Sankce rozlišuje na iuris divini a iuris humani; tyto jakožto hrozby potrestáním a propadnutím rukojmí, ony — působivější — spočívaly v utvrzení smlouvy přísahou. Ve smlouvách vasalských se však nevystačovalo s pomstou boží, nýbrž porušení smlouvy znamenalo projev nepřátelský a ten jako takový byl trestán.

Dalším osudem smlouvy bylo její uložení v chrámě, kde byla ještě veřejně přečtena, aby text smlouvy vesel ve známost.

Doba platnosti smluv u přátelských smluv omezena nebyla, u vasalských smluv souvisela vždy s úpravou nástupnické otázky. Smrtí vasalovou platnost smlouvy vždy uhasla.

Aby podal obsah smluv úplně, dotýká se ještě autor otázky hromadného ručení, jinak vyhlížejícího v teorii, kde porušení smluv bylo stíháno krutými tresty na majetku i rodině vasalově, jinak v praxi, kde důsledky porušení smlouvy nebyly tak krutými. Jos. Klíma.

Dr. Antonín Ráliš: Studie o přičetnosti, ako 33. sväzok Knihovny právnické fakulty university Komenského v Bratislave. Bratislava, 1931, strán 173, cena Kč 30. — Povoláný odborník obohacuje literatúru štúdiou jednej z najzaujímavejších otázok hmotného práva trestného. Kniha rozdeluje sa na VIII. kapitol. Prvá venovaná je otázke seba vlády, tvoriacej podklad príčetnosti, a zisťuje jej existenciu, idúc na korene problému slobody vôle, vykladá, aspoň s hľadiska trestneprávného jedine v úvahu prichádzajúcu jej formu, keď zamietá pojmami slobody vôle so stanoviska mravného, lebo právo nevyžaduje autonómie mravnej. Len po kritike sporov, vedených medzi zástupcami determinizmu a indeterminizmu, a po kritike užíwanej terminologie, stanoví definíciu pojmu seba vlády. Schopnosť seba vlády u individua stáva sa v konkrétnom prípade vlastnosťou individuálnou, ktorá je bližšie určená radom okolností jednak sociologických, jednak biologických. Nakoľko môže prísť v úvahu faktor z jednej alebo druhej skupiny pre prípad vylúčenia alebo omedzenia seba vlády, to skúma autor v kap. II. — Riešiac tak predbežnú otázku seba vlády, ako generálnej vlastnosti ľudskej (I. kap.) a zároveň ako psychologickéj vlastnosti jedinca v danom prípade (II. kap.), púšťa sa do výkladu samotného problému. Základom nepríčetnosti je vylúčenie seba vlády determinovaním biologicko-pathologickým, takže môžeme v prvom rade hovoriť o určitých biologických kritériách nepríčetnosti (III. kap.). Nie len s hľadiska pozitívneho práva, ale i pod zorným uhlom právnej histórie skúma podstatu týchto determinujúcich činiteľov, vyvodzujúc z tak získaných poznatkov zásadu de lege ferenda smerodajnú. Medzi kritériami kvality nachodíme duševnú chorobu a poruchu, poruchy vedomia a duševnú slabosť, z ktorých tá — ktorá osamotene, alebo niekoľké kombinovane tvoria pojmy, v dnešných trestných zákonoch hodnotené čo základné kritéria nepríčetnosti. V duchu modernej vedy a zákonodárstva považuje autor metodu biologickú za nedostačujúcu a vo IV. kap. zaoberá sa podrobne i psychologickými kritériami nepríčetnosti. Stanoviac správny pomer medzi rozumom a vôľou, stavia sa za kombináciu oboch. Tiež v pomere metódy biologickéj a psychologickéj najvhodnejším riešením je kombinácia. Predmetom výkladu V. kap. je

zvláštny prípad príčetnosti: zmenšená príčetnosť. Ako prostredný stupeň rôzne je hodnotená zákonodárstvom i vedou, čo značne prekáža snahe podať jednotnú definíciu a vyriešenie otázky trestnosti. Pojem zmenšenej príčetnosti udržal sa len proti odporu pozitivistov, a práve tak i zásada zmiernenia trestu. U tej vodítkom môže byť obligatornosť alebo fakultatívnosť, ktorá bola prepracovaná v osnovách najnovších trestných zákonov, prípadne aj obe v kombinácii. — Kapitola VI. líčí zvláštne stavy nepríčetnosti, menovite opilosť, rôzne stavy duševných afektov, spánok, t. zv. neodolateľné impulzy, hluchonemotu, psychický stav divochov, ktoré všetky sú rôzne hodnotené v dnešných právnych systémoch. — Hlavnou staťou knihy je VII. kapitola. V §e 31. rozberá autor jednotlivými právnikmi podané definície príčetnosti (Feuerbach, Liszt, Liepmann, Conti, Forel atd.). Len potom kladie si metodickú otázku, či k vymedzeniu pojmu príčetnosti dôjdeme cestou pozitívnu či negatívnu, a ktorá je správnejšou so stanoviska právnej vedy a zákonodárstva? Na skúmanie predpokladov príčetnosti naväzuje úvahu: kto je príslušný rozhodovať o príčetnosti samej, či súdca-právnik ači lekár, keďže sa jedná o kombinovanú otázku skutkovú, založenú na vzťahu zločinu a určitého psychického stavu jedinca, u ktorého tento stav bol vyvolaný faktormi biologickými. — Ďalším predmetom úvah je príčetnosť partiálna a temporárna a až v §e 37. vysvetľuje sa pojem a názov príčetnosti, za užitia týchže metod podania, ako v častiach predchádzajúcich. — Posledná kapitola je kritikou smeru pozitivistického, ktorú odmieta celú inštitúciu príčetnosti, stojac na stanovisku rýdze deterministickom, čo tkvie zase v jeho materialistickom postoji. Autor, hoci sa s ním v názoroch na danú otázku celkom rozchádza, preca nezabúda na plus, ktoré značí práca zástupcov pozitivizmu. — Na konci knihy pripojený je bohatý výber príslušných ustanovení novodobých trestných zákonov a tiež bohatý soznam predmetnej literatúry. — Z celej knihy vidieť, že autor držal sa plánu vytknutého v predmluve a hlavným účelom bolo: prispieť touto prácou k správne formulovaniu podstaty príčetnosti v budúcom zákone československom. Táto okolnosť vysvitá nie len z miest, kde výklad nesie sa priamo k tomuto cieľu (npr. § 14, 11 in fine a pod.), ale i z tých, kde autor snaží sa zdôvodniť výklad preskúmaním historického vývoja samotného právneho pojmu. Preto je zbytočné zdôrazniť veľký význam práce.

Luby.

Gustav Winter: Kniha o Francii. — 8° — stran 483. — Praha. — Aventinum. — 1931. Možno býti právem zvedav na knihu ktorá dostala státní cenu. A zájem tento nebude zklamán. Kniha o Francii patrí medzi ty živé knihy, ktoré dovedou poučovati a při tom upoutati, ktoré dovedou podávat suchá fakta, aniž by je zbavily životní šťávy, které dovedou vystihnouti a zachytiti tak těžko definovatelný charakter národa. Kniha se nepokouší o definici, ale dáává nahlédnouti do duše národa, který je tak složitý jako snad žádný jiný, který je ode dávna nositelem nových, revolučních myšlenek, což jej predurčuje na poli kulturním a ideovém k vůdčovství a při tom je tak neuvěřitelně prostoupen úctou k tradici. Již sama okolnost, že tento národ všeobecně zdál se býti v úpadku a přece zvítězil v ohromném zápolení lidské energie, že k vítězství na poli válečném dovedl přidružení i vítězství stejně, ba více ještě překvapující na poli hospodářském, již tato podivuhodná skutečnost stačí, abychom se zájmem přečetli knihu, jež s tak vzácnou obratností snaží se čtenáři přiblížiti a osvětliti národní povahu této věčné mladé račy.

L.

Ferdinand Peroutka: Ano a ne. Essaye. 288 stran. Vydal Fr. Borový v Praze 1931. Cena 35 Kč, vázaný výtisk 45 Kč. — Jest málo novinářů, jichž články s úvahy dovedou i po delší době upoutati, ale Peroutka mezi ně rozhodně patří. Je to osoba politicky ostře vyhrazená a proto mají on i jeho názory nepřátele i odpůrce, avšak rozhodně mu nelze upřítí vzácný dar přesvědčivosti, kterým dovede prodchnouti své články, ohnivé vervy a zžíravé ironie, ale při tom vybrané dikce a dokonalé formy. Neopomene zaujmouti stanovisko, ať jde o jakýkoli problém po-